

SİLAHLI ÇATIŞMANIN SÜRDÜĞÜ İLLERDE ÇOCUKLARIN DURUMU RAPORU

Hümanist Büro tarafından

Savaş İstemiyoruz! Çocukları Öldürmenizi İstemiyoruz!

Girişimi için hazırlanmıştır.

İletişim: uncrc38@gmail.com

Giriş

Yıllardır gösteriler ve operasyonlar sırasında çocukların hayatlarını yitirdikleri veya yaralandıklarına tanıklık ediyoruz. Bu rapor, Temmuz 2015 ve sonrasına odaklanmaktadır. Amacı; 26.7.2015 tarihinde Diyarbakır'da bir gösteriye müdahale eden polislerden kaçarken saklandığı binanın 7. katından düşen Beytullah Aydın'ın hayatını kaybetmesinden bugüne kadar geçen sürede hayatını kaybeden, yaralanan çocukların ve onların başına bu sonuçların gelmesine neden olan olayların görülmesini sağlamaktır. Aynı zamanda çocukların eğitim hakkı başta olmak üzere birçok haklarının askıya alınmasından, anne babalarını kaybetmelerine kadar yaşadıkları mağduriyetlerin görünür kılınmasını hedefliyoruz. Böylece, bu alanda çalışan ve bu ülkede yaşanan herkesin bu sonuca ilişkin sorumluluğunu fark etmesi ve çocukların korunması için üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmesi beklenmektedir.

Biz bu raporun aşağıdaki şekillerde kullanılabileceğini düşünüyoruz:

- 1) Bu talepleri aynen veya istediğiniz biçimde ilgili kamu kurumları (Başbakanlık, İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı gibi), denetim kurumları (Kamu Denetçiliği Kurumu, İnsan Hakları Kurumu gibi) ve uluslararası kuruluşlar (UNICEF, BM Çocuk Hakları Komitesi gibi) ile paylaşarak, onları Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'den kaynaklanan yükümlülükleri (Bkz. Ek.1) yerine getirmeye davet edebilirsiniz.
- 2) Bu raporu ilgili kişi ve kurumlar ile paylaşarak, onların da talepte bulunmasını sağlayabilirsiniz.
- 3) Bu sözü birlikte söyleyerek yükseltmek için yapabileceklerimize ilişkin önerilerinizi "Savaş İstemiyoruz! Çocukları Öldürmenizi İstemiyoruz! Facebook grubu üzerinden bizimle paylaşabilirsiniz.

Raporun; öncelikle çocukların hayatlarını kaybetmelerine neden olan müdahalelerin durdurulmasına hizmet etmesini umuyoruz.

Aynı zamanda da bu süreçte;

- Uzuvarlarını kaybeden çocuklar olduğuna,
 - Çatışmalarda çocukların yaşadıkları mekanların havan topları, füzeler, mermiler ve bombalar ile hasar gördüğüne,
 - Çocukların, top, mermi, bomba vb. çatışma seslerine maruz kalarak yaşadıklarına,
 - Sokağa çıkma yasağının olduğu yerlerde çocukların zaman zaman uzun süre yiyecek ve temiz su vb. temel ihtiyaçların karşılanmadığı ortamlarda yaşamlarını sürdürdüklerine,
 - Yaralanan veya hastalanan çocukların sağlık hizmetlerine ulaşmakta zorluk yaşadıklarına,
 - Sokağa çıkma yasağının olduğu yerlerde okulların açılmadığına, komşu mahalleler ve ilçelerde ise çocukların çatışma seslerinden korktukları için okula gidemediklerine,
 - Çocukların ebeveynlerinin, kardeşlerinin, akrabalarının öldürülmelerine tanıklık ettiklerine, bazen onların cenazeleri ile aynı ortamda yaşamak zorunda kaldıklarına,
 - Çocukların gözaltına alınma, tutuklanma ve hapis cezası ile karşı karşıya kaldıklarına,
 - Mensubu oldukları toplumun tarihi ve kültürel değerlerinin tahrip edilmesi, yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalmaları nedeniyle çocukların kültürel bağlarının zayıflatıldığına,
 - Bu süreçte çocukların görüşlerine hiçbir şekilde başvurulmadığına ve katılım haklarının tamamen yok sayıldığına,
- dikkat çekmek istiyoruz.

Diğer yandan da uyarmak istiyoruz;

- Bu tür ortamlarda çocukların başkaca hak ihlallerine, ihmal ve istismara maruz kalma riski artar.
- Yukarıdaki koşullarda yaşayan çocukların yaşama, gelişme, korunma, eğitim, sağlık, ailesi ile birlikte yaşama gibi birçok hakkı ihlal edildiği gibi maruz kaldıkları koşulların yarattığı ağır eşitsizlik sebebi ile gelecekteki hakları da ihlal edilmektedir.

Öte yandan silahlı çatışmalar ülkenin bütününde çocukların haklarını ihlal etmekte, ülkenin çeşitli yerlerinden birçok çocuğun da anne ve/veya babasını yitirmesine neden olmaktadır.

B.M. Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nin Devletlere, silahlı çatışma ortamlarında çocukları bu tür zararlardan koruma ve haklarını güvence altına alma yükümlülüğü verdiğini hatırlatmak istiyoruz.

Bu nedenle;

- 1) Çatışmanın durdurulması ve akabinde barışın acilen tesis edilmesi için ne tür önlemler alındığının kamuoyu ile paylaşılmasını;
- 2) Çocukların bu süreçte gördüğü zararların giderilmesi yükümlülüğü kapsamında aşağıda belirlenen takibi gereken soruların yanıtlarının oluşturulması ve çözümlerinin hızla uygulamaya geçirilmesini talep ediyoruz.

26.07.2015–31.12.2015 TARİHLERİ ARASINDA ÖLDÜRÜLEN VE YARALANAN ÇOCUKLAR¹

26.07.2015 – 31.12.2015 tarihleri arasında, Diyarbakır, Şırnak, Ağrı, İstanbul, Mardin, Van, Ankara, Hakkari ve Adana illerinde en küçüğü 35 günlük bebek, en büyüğü 18 yaşında olan en az 58 çocuğun hayatını kaybettiği beyan edilmektedir (Tablo 1). Aralarından bazıları sokağa çıkma yasağı nedeniyle bir süre gömülememiş ve cenazesi evde bekletilmiştir. Aynı tarihler arasında ve aynı illerde benzer şekilde en küçüğü bir kaç aylık bebek, en büyüğü 18 yaşında olan en az 56 çocuğun yaralandığı (Tablo 2) ve bu çocuklardan bazılarının uzuvlarını kaybettiği beyan edilmektedir.

Çocukların ölüm ve yaralanma sebepleri arasında aşağıdakiler sayılmaktadır²:

- Operasyon veya çatışmalar sırasında vurularak
- Gösteriler sırasında vurularak
- Bomba patlaması sonucu
- Sivil alanlarda bulunan mühimmatın patlaması sonucu
- Hasta olup hastaneye götürülemediği için
- Sokağa çıkma yasağı sırasında parkta veya evin önünde oynarken vurularak
- Eve isabet eden kurşun veya patlayıcı ile vurularak
- Polisten kaçarken apartmandan düşerek
- Polis tarafından dövülerek
- Dur emrine uyulmaması sonucu açılan ateşte vurularak
- Tankların top atışlarında vurularak
- Zırhlı aracın ezmesi

Ayrıca yaralanan çocukların hastaneye uzun süre götürülemediği iddia edilmektedir.³

¹ TİHV Günlük raporları ve basın taraması ile tespit edilebilenleri içermektedir.

² 26.7.2015 – 31.12.2015 tarihleri arasında ölen ve yaralanan çocuklar ile ilgili haberlerden alınan iddialar kastedilmektedir. Bunların linkleri de rapor içerisinde yer almaktadır.

³ <http://tihv.org.tr/15-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

Çocukların hayatını kaybetmeleri ile ilgili takibi gereken konular:

- 1) Bu vakalar ile ilgili soruşturma açıldı mı?
- 2) Çocuğu ve ailesini temsil eden kimse var mı?
- 3) Ailelerin zararlarının giderilmesi için izlenen usul nedir?
- 4) Hayatını kaybeden çocukların ailelerinde ve yakın çevrelerinde bulunan tüm çocukların desteklenmesi için neler yapılıyor?
- 5) Hayatını kaybeden başka çocuk var mı?
- 6) Yaralandıktan sonra hastaneye kaldırılmadığı için hayatını kaybeden çocuk var mı?
- 7) Bu olaylarda hayatını kaybeden çocukları takip eden bir kamu kurumu var mı?
- 8) Ölen çocukların manevi hatıralarına saygı gereği ebeveynleri tarafından gömülmeleri mümkün olabiliyor mu?⁴

Çocukların yaralanmaları ile ilgili takibi gereken konular:

- 1) Yaralanan başka çocuk var mı?
- 2) Yaralılar arasında ölen var mı?
- 3) Yaralılarının tedavilerinin sonucu nedir?
- 4) Uzuv kaybı olan çocuklara verilen hizmetler nelerdir?
- 5) Yaralanan çocuklar ve ailelere ne tür destek hizmetleri sunulmaktadır?
- 6) Yaralanan çocukların çatışma nedeniyle uzun süre hastaneye götürülmemeleri söz konusu mudur? Bunun engellenmesi için alınan tedbirler nelerdir? Gecikmeden doğan zararlar araştırılmakta mıdır?
- 7) Çocukların yaralanma sebepleri nelerdir? Ne tür maddeler kullanılmıştır?⁵

SİLAHLI ÇATIŞMANIN YAŞAM HAKKI İHLALİ DIŞINDA ÇOCUKLARA VERDİĞİ ZARARLAR

Ölen ve yaralanan çocuklar dışında, diğer hakları bakımından zarar gören çocuklara dair veriler bulunmamaktadır. Bu nedenle, gerçekleştiği iddia olunan aşağıdaki zararlara ilişkin tespitlerin yapılması ve daha sonrasında da bu zararların giderilmesi gerekmektedir:

- Sokağa çıkma yasağının bulunduğu yerlerde kapalı kalan okul sayısı ve bu okulların kapalı kalma süreleri⁶
- Sokağa çıkma yasağı ilan edilen mahallelerde ve bunların bulunduğu ilçe ve illerde okula devam oranları ve okula devam edemeyen veya sınavlarına giremeyen çocuk sayıları⁷

⁴ <http://www.birgun.net/haber-detay/susmayin-bebekler-oluyor-insanlar-bahcelere-gomuluyor-99194.html>

⁵ <http://www.diken.com.tr/cizreli-babadan-olen-oglu-icin-iskence-basvurusu-gozleri-oyulmus-davaciyim/>

⁶ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/170555-362-bin-ogrencinin-egitim-hakki-gaspedildi>

⁷ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/170555-362-bin-ogrencinin-egitim-hakki-gaspedildi>

- Karargah haline getirilen ev⁸ (halen içinde çocuklar ve aileleri yaşarken), okul sayısı ve evlerin ve okulların bu şekilde kullanımından kaynaklanan tahribatlar⁹
- Bombalama, yakma gibi sebeplerle hasar gören ev, okul ve hastane sayısı¹⁰
- Sokağa çıkma yasağının bulunduğu mahallelerde aile hekimlerinin hamile ve bebek takibi hizmetinden yararlanamayan nüfus¹¹
- Evlerin temiz su ve elektrik şebekelerinin bombalanması veya yıkılması sebebiyle elektrik ve temiz içme suyuna sahip olamayan konut ve bu konutlarda yaşayan nüfus¹²
- Evde doğum sayıları, doğum sırasında ölüm sayıları¹³
- Gözaltına alınan, tutuklanan çocukların sayıları ve bu süreçte gördükleri muameleler¹⁴
- Göçe maruz kalan çocuk nüfusu¹⁵
- Çatışma ortamının, göçün, yakınlarını kaybetmenin, anne babalarının öldürülmesine¹⁶, ölen insanların cesetlerinin günlerce sokakta tutulması¹⁷ gibi insanlık dışı muameleye tanıklık etmenin çocukların ruh sağlığına ve gelişimlerine etkileri, bu ortamdan etkilenen çocuk nüfusu¹⁸
- Çatışma ortamının ve göçün ailenin sosyo-ekonomik¹⁹ ve psikolojik durumunda yarattığı değişimin çocuk üzerindeki etkileri
- Eğitim giderleri başta olmak üzere yükümlülüklerini yerine getiremeyen ailelerin eğitim veya tedavilerini sürdüremeyen çocuk nüfusu
- Temiz içme suyu²⁰, ilaç, besin temin edilememesi sebebiyle zarar gören çocuk nüfusu²¹
- Bombalama ve çatışmalar nedeniyle zarar gören kültürel mirasın envanteri²²
- Çatışmalarda ebeveynlerini kaybeden çocuk nüfusu ve ebeveyn kaybının bu çocukların yaşamları üzerindeki etkileri²³
- Silahlı çatışmaya katılan çocuk nüfusu ve yaşları²⁴
- Çatışma ortamı ve göçün çocuklara hizmet vermesi gereken sağlık, eğitim, sosyal hizmet personeli üzerindeki sosyo-ekonomik ve psikolojik etkileri

⁸ <http://hudapar.org/Detay/Haber/1108/cizrede-yasanan-olaylar-uzerine.aspx>

⁹ <http://www.milliyet.com.tr/-bosaltilan-okullar-karargah-mi/siyaset/detay/2164399/default.htm>

¹⁰ <http://www.iha.com.tr/haber-iha-kameralari-surdaki-yikimi-goruntuledi-516074/>

¹¹ <http://www.evrensel.net/haber/268928/sokaga-cikma-yasagini-degerlendiren-hekimler-artik-insanlarin-yasayabilmelerini-umut-ediyoruz>

¹² <http://malatyahabersaati.com/hdpli-vekil-anlatti-su-depolari-kursunlaniyor-kiliseler-suryani-koyleri-bombalanıyor/>

¹³ <http://www.posta.com.tr/turkiye/YazarHaberDetay/Miray-bebegin-babasi-nasil-Turkiyelilesecek-.htm?ArticleID=319769>

¹⁴ <http://www.diken.com.tr/cizreli-babadan-olen-oglu-icin-iskence-basvurusu-gozleri-oyulmus-davaciyim/>

¹⁵ <http://t24.com.tr/yazarlar/yalcin-dogan/sur-manzaralari-sehir-savaslari,13426>

¹⁶ <http://www.imctv.com.tr/kazim-tong-8-yasindaki-oglundun-gozu-onunde-vuruldu/>

¹⁷ <http://www.birgun.net/haber-detay/taybet-inan-in-cenazesini-7-gun-sonra-alinabildi-98919.html>

¹⁸ <http://t24.com.tr/haber/surdaki-cocuklarin-psikolojisi-uyumamak-icin-direnmiyorlar-cunku-uyanmamaktan-korkuyorlar,322683>

¹⁹ <http://www.haberler.com/sur-da-esnaf-tasiniyor-7994710-haberi/>

²⁰ <http://bianet.org/bianet/siyaset/170517-ekoloji-raporu-catismalar-suyun-kirlenmesine-yol-acti>

²¹ <http://www.milliyet.com.tr/-gorebildiklerimiz-dehsete-dusurdu-/siyaset/detay/2170002/default.htm>

²² <http://www.evrensel.net/haber/268301/tmmob-diyarbakir-il-koordinasyon-kurulu-savas-dursun-insanlik-ve-tarih-yok-olmasin;> <http://www.milliyet.com.tr/pkk-kutuphaneyi-yakti-4-cocuk-gundem-2169273/>

²³ <http://www.samanyoluhaber.com/sehit-cenazesinde-o-goruntu-yurekleri-yakti-haberi/1206867/>

²⁴ <http://www.al-monitor.com/pulse/tr/originals/2015/09/turkey-pkk-mounting-fear-of-clashes-with-schools-opening.html#>

Takibi gereken konular:

- 1) Silahlı çatışma ortamının yarattığı ruh sağlığı problemlerinin tedavisine yönelik hizmetler nelerdir? Bu hizmeti verebilecek niceliksel ve niteliksel açıdan yeterli sağlık personeli var mı?
- 2) Çatışmalarda anne ve/veya babasını yitiren çocukların yaşamları muhtemel ruh sağlığı problemlerinin sağaltılması ve korunma ihtiyaçları ile ilgili alınan tedbirler nelerdir?
- 3) Okula devam edemeyen çocukların hak kayıplarının önlenmesi için alınan tedbirler nelerdir?
- 4) Sokağa çıkma yasakları kaldırıldığında okul binaları ve çevresi çocukların eğitim almalarına uygun mu? Değilse, uygun hale getirilinceye kadar eğitime nasıl ve nerede devam edilecek?
- 5) Çocukların ve öğretmenlerin içinde bulunulan durum ile baş edebilme kapasitelerini güçlendirmek için hazırlanan programlar var mı?
- 6) Çatışmalar sürecinde suç itham edilen çocukların özgürlüklerinin kısıtlanmasının son çare olmasını sağlamak için izlenen yol nedir? Bu uygulamalar sırasında çocukların kötü muameleye maruz kalma riskine karşı alınan önlemler nelerdir?
- 7) Sokağa çıkma yasakları sırasında hamilelerin, bebeklerin ve çocukların sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması için alınan tedbirler nelerdir?
- 8) Çocukların silahlı çatışmalara katılmaya teşvik edilmesi veya zorlanması söz konusu mudur? Bunu engellemek için alınan tedbirler nelerdir?
- 9) Göç eden aileler ve çocuklarının konut ihtiyaçları nasıl karşılanıyor? Aile hekiminin takibinde olan hamile ve bebek nüfusu ile zorunlu eğitim çağındaki nüfus takip edilebiliyor mu ve gittikleri ilde eğitim, sağlık hizmetlerinden yararlanabiliyorlar mı?
- 10) Çocukların ait oldukları kültürel çevrede yaşayabilmeleri için, terk etmek zorunda kaldıkları yere dönmelerini sağlamak üzere ne tür tedbirler alınıyor?
- 11) Sokağa çıkma yasaklarının çocukların eğitim, tedavi, beslenme ihtiyaçlarını karşılamalarına engel olmaması için alınan tedbirler nelerdir?
- 12) Birçok çocuğun ölümü ve yaralanmasına, temiz içme suyu, besin, oyun, eğitim vb. haklarını kullanmasına engel olan sokağa çıkma yasaklarına hukuki sınırlara uygun karar verilmesi için alınan tedbirler nelerdir? ÇHS'nin öngördüğü her tür idari karar öncesinde çocuğun yararının dikkate alınması ilkesinin bu kararlarda uygulama alanı bulması mümkün olmakta mıdır?
- 13) Göç ve kalabalık hane nüfusunun çocuk ihmal ve istismarının büyük bir risk olduğu dikkate alınarak, bir başka ailenin yanına yerleşmek zorunda kalan ailelerin çocuklarına yönelik sürdürülen sosyal hizmet faaliyetleri nelerdir?²⁵
- 14) Sokaklara, okullara yazılan ve nefret söylemi içeren sözlerin çocuklar üzerindeki etkileri nelerdir?²⁶

²⁵ <http://www.al-monitor.com/pulse/tr/originals/2015/12/turkey-pkk-clashes-curfews-kurds-tell-life-in-besieged-town.html>;
<http://www.cnnturk.com/turkiye/cizrede-20-kisilik-aile-bodrumdam-16-gun-sonra-cikti>

²⁶ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/170555-362-bin-ogrencinin-egitim-hakki-gaspedildi>

Tablo 1. 26.07.2015 – 31.12.2015 tarihleri arasında öldürüldüğü beyan edilen çocuklar

26.07.2015 - Beytullah Aydın (11) - Diyarbakır ²⁷	04.10.2015 - Ömer Koç (16) - Diyarbakır ²⁸
29.07.2015 - Hasan Nerse (17) - Şırnak ²⁹	05.10.2015 - Ömer Faruk Satılmış (16) - Van ³⁰
07.08.2015 - Mehmet Hıdır Tanboğa (15) - Şırnak ³¹	06.10.2015 - Doğan İnce (16) - Bismil ³²
13.08.2015 - Emrah Muhammed Aydemir (14) ve Orhan Aslan (16) - Ağrı ³³	08.10.2015 - Hasan Yılmaz (9) - Silvan ³⁴
18.08.2015 - Fırat Elma (16) - İstanbul ³⁵	09.10.2015 - Adem Sevinç (17) - Yüksekova ³⁶
27.08.2015 - Baran Çağlı (7) - Şırnak ³⁷	10.10.2015 - Veysel Atılğan (9) - Ankara ³⁸
27.08.2015 - Emin Yanaş (10) - Şırnak ³⁹	12.10.2015 - Helin Şen (12) - Diyarbakır, Sur ⁴⁰
27.08.2015 - Adem İrtegin (16) - Şırnak ⁴¹	12.10.2015 - Tevriş Dora (3) - Adana ⁴²
28.08.2015 - Mazlum Turan (16) - Mardin ⁴³	12.10.2015 - İdris Cebe (18) - Mardin ⁴⁴
30.08.2015 - Fırat Simpil (13) - Diyarbakır, Silvan ⁴⁵	16.10.2015 - Azad Ertaş (16) - Yüksekova ⁴⁶
01.09.2015 - Ali Kaval (18) - Hakkari ⁴⁷	16.10.2015 - Diyar Akın (12) - Yüksekova ⁴⁸
05.09.2015 - H.B. (16), Barış İşçen (16) - Şırnak ⁴⁹	19.10.2015 - Ferhat Gensur (16) - Silvan ⁵⁰
06.09.2015 - Muhammed Tahir Yaramış (35 günlük) - Şırnak ⁵¹	25.10.2015 - Mustafa Aşlığ (16) - Silopi ⁵²
07.09.2015 - Cemile Çağırğa (13) - Şırnak ⁵³	03.11.2015 - Çetin Dara (18) - Hakkari ⁵⁴
07.09.2015 - Minlal Kerimi (10) - Hakkari ⁵⁵	07.11.2015 - Ferhat Doğru (18) - Diyarbakır ⁵⁶
07.09.2015 - Osman Çağlı (18) - Şırnak ⁵⁷	20.11.2015 - Mehmet Reşit Arıcı (18) - Hakkari ⁵⁸
07.09.2015 - Ömer Magi (12) - Şırnak ⁵⁹	28.11.2015 - Nasip Yeşil (18) - Silopi ⁶⁰
10.09.2015 - Sait Nayici (16) - Şırnak ⁶¹	09.12.2015 - Hakan Doğan (15) - Mardin ⁶²
10.09.2015 - Zeynep Taşkın (18) - Şırnak ⁶³	10.12.2015 - Ferhat Kartal (15) - Silopi ⁶⁴

²⁷ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/166319-7-kattan-dusen-cocuk-oldu-valilik-polisten-kacmiyordu-aciklamasi-yapti>

²⁸ <http://www.evrensel.net/haber/261972/sokaga-cikmanin-yasak-oldugu-silvanda-devlet-teroru>

²⁹ <http://bianet.org/bianet/siyaset/166622-hdp-yargisiz-inaflar-ve-sivil-kayiplar-icin-bm-ye-basvurdu>

³⁰ <http://tihv.org.tr/6-8-ekim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

³¹ <http://bianet.org/bianet/toplum/166633-sirnak-ta-polis-saldirisi-3-kisi-oldu>

³² <http://www.evrensel.net/haber/262897/bismilde-inafl-edilen-ince-ve-duserge-topraga-verildi>

³³ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/166985-hdp-heyeti-diyadin-de-yasananlari-anlatti>

³⁴ <http://www.haber7.com/guncel/haber/1591317-silvanda-bomba-patladi1-cocuk-oldu>

³⁵ <http://www.evrensel.net/haber/260432/toplumun-huzur-ve-guvenligi-denilerek-1-5-ayda-17-cocuk-katledildi>

³⁶ <http://www.taraf.com.tr/flas-flas-yuksekovakaristi-polis-ates-acti-bir-cocuk-daha-oldu/>

³⁷ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/167139-cizre-de-biri-cocuk-uc-kisi-olduruldu>

³⁸ <http://www.imctv.com.tr/ankaradaki-saldirida-9-yasinda-bir-cocuk-da-hayatini-kaybetti/>

³⁹ <http://tihv.org.tr/28-agustos-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu>

⁴⁰ <http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/10/12/diyarbakirdaki-catismada-12-yasindaki-cocuk-oldu>

⁴¹ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/167150-sirnak-ve-cizre-de-iki-cocuk-daha-olduruldu>

⁴² <http://www.ensonhaber.com/izinsiz-gosteriler-sirasinda-3-yasindaki-cocuk-oldu-2015-10-12.html>

⁴³ <http://tihv.org.tr/29-31-agustos-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁴⁴ <http://tihv.org.tr/14-15-ekim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁴⁵ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/167332-kursun-adres-sormaz-mi-sahiden-mi-ya-da-33-un-laneti>

⁴⁶ <http://haber.sol.org.tr/turkiye/yuksekovada-iki-cocuk-olduruldu-133024>

⁴⁷ <http://tihv.org.tr/1-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁴⁸ <http://haber.sol.org.tr/turkiye/yuksekovada-iki-cocuk-olduruldu-133024>

⁴⁹ <http://www.evrensel.net/haber/260432/toplumun-huzur-ve-guvenligi-denilerek-1-5-ayda-17-cocuk-katledildi>

⁵⁰ <http://www.imctv.com.tr/silvanda-bir-kisi-olduruldu/>

⁵¹ <http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf>

⁵² <http://www.imctv.com.tr/dun-aksam-silopide-bir-cocuk-olduruldu/>

⁵³ <https://bianet.org/bianet/toplum/167412-cizre-de-bir-cocuk-olduruldu>

⁵⁴ <http://tihv.org.tr/4-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁵⁵ <http://tihv.org.tr/5-9-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁵⁶ <http://tihv.org.tr/7-9-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁵⁷ <http://tihv.org.tr/5-9-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁵⁸ <http://tihv.org.tr/21-23-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁵⁹ <http://www.evrensel.net/haber/260432/toplumun-huzur-ve-guvenligi-denilerek-1-5-ayda-17-cocuk-katledildi;>

<http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf>

⁶⁰ <http://tihv.org.tr/26-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶¹ <http://tihv.org.tr/9-11-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶² <http://tihv.org.tr/8-9-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶³ [http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf;](http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf)

<http://www.evrensel.net/haber/260432/toplumun-huzur-ve-guvenligi-denilerek-1-5-ayda-17-cocuk-katledildi;>

<http://tihv.org.tr/9-11-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶⁴ <http://tihv.org.tr/10-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

11.09.2015 - Bünyamin İrci (14) - Şırnak ⁶⁵	15.12.2015 - Şiyar Salman (18) - Diyarbakır ⁶⁶
11.09.2015 - Selman Açar (10) - Şırnak ⁶⁷	18.12.2015 - İbrahim Akan (15) - Diyarbakır ⁶⁸
11.09.2015 - Ruken Demir (18) - Diyarbakır ⁶⁹	18.12.2015 - Raşit Eren (17) ve Axin Kanat (16) - Silopi ⁷⁰
13.09.2015 - Tahsin Uray (9) - Mardin ⁷¹	21.12.2015 - Mehmet Mete Kutluk (11) - Silopi ⁷²
15.09.2015 - Vedat Balık (18) - Van ⁷³	23.12.2015 - Şiyar Baran (13) - Diyarbakır ⁷⁴
27.09.2015 - Elif Şimşek (8) - Diyarbakır, Bismil ⁷⁵	22.12.2015 - Davut Özer (15) - Mersin ⁷⁶
28.09.2015 - Bilal Meygil (16) - Diyarbakır ⁷⁷	28.12.2015 - Hüseyin Ertene (16) - Cizre ⁷⁸
29.09.2015 - Berat Güzel (12) - Diyarbakır, Bismil ⁷⁹	28.12.2015 - Hüseyin Selçuk (15) - Cizre ⁸⁰
02.10.2015 - Vedat Akcanım (16) ve Deniz... (17) - Diyarbakır ⁸¹	29.12.2015 - Miray İnce (3 aylık) - Cizre ⁸²
03.10.2015 - Barış Çakıcı (10) Silvan - Diyarbakır ⁸³	30.12.2015 - Bir erkek çocuk (16) - Diyarbakır ⁸⁴

Tablo 2. 26.07.2015 – 31.12.2015 tarihleri arasında yaralandığı beyan edilen çocuklar

28.07.2015 - Y.E.H (3) - Şırnak ⁸⁵	29.10.2015 - H.H. (13) - Balıkesir ⁸⁶
28.07.2015 - Ş.B. (8) ve Y.B. (10) - Şırnak ⁸⁷	06.11.2015 - Bir çocuk (17) - Diyarbakır, Sur ⁸⁸
28.07.2015 - S.A (12) ve M.G (15) - Mardin ⁸⁹	08.11.2015 - M. F. (11) ve S. F. (10) - Yüksekova ⁹⁰
01.08.2015 - M.E.O (17) - Şırnak ⁹¹	09.11.2015 - 2 çocuk (10, 11) - Şemdinli, Üzümkiran ⁹²
08.08.2015 - B.A (6) - Diyarbakır ⁹³	11.11.2015 - A.G. (7) ve İ.Y. (12) - Diyarbakır ⁹⁴
19.08.2015 - İ.D. (3) - Mardin ⁹⁵	14.11.2015 - C.Ç. (10) - Mardin, Nusaybin ⁹⁶
27.08.2015 - M.D. (17) - Mardin ⁹⁷	15.11.2015 - S.Y. (9) ve F.Y. (17) - Mardin, Nusaybin ⁹⁸
31.08.2015 - B.Ö.A. (14) - Şırnak ⁹⁹	20.11.2015 - İ.Ş (17) - Şırnak ¹⁰⁰
01.09.2015 - C. Ş. (18) - Şırnak ¹⁰¹	24.11.2015 - Y.M. - Diyarbakır ¹⁰²

⁶⁵ <http://tihv.org.tr/9-11-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶⁶ <http://tihv.org.tr/15-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶⁷ <http://tihv.org.tr/9-11-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶⁸ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁶⁹ <http://tihv.org.tr/12-14-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷⁰ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷¹ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/167610-mardin-de-el-yapimi-patlayici-infilak-etti-bir-cocuk-oldu-bir-cocuk-yarali>

⁷² <http://tihv.org.tr/22-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷³ <http://tihv.org.tr/15-18-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷⁴ <http://tihv.org.tr/23-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷⁵ <http://bianet.org/bianet/toplum/167866-bismil-de-bir-cocuk-olduruldu>

⁷⁶ <http://tihv.org.tr/23-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷⁷ <http://tihv.org.tr/30-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷⁸ <http://tihv.org.tr/25-29-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁷⁹ <http://tihv.org.tr/30-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>;

<http://bianet.org/bianet/cocuk/167917-bismil-de-bir-cocuk-daha-oldu>

⁸⁰ <http://tihv.org.tr/25-29-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁸¹ <http://www.evrensel.net/haber/261867/silvanda-yasamini-yitirenlerin-sayisi-2ye-yukseldi>

⁸² <http://tihv.org.tr/25-29-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁸³ <http://www.evrensel.net/haber/261972/sokaga-cikmanin-yasak-oldugu-silvanda-devlet-teroru>

⁸⁴ <http://tihv.org.tr/30-31-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁸⁵ <http://tihv.org.tr/28-31-temmuz-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁸⁶ <http://tihv.org.tr/1-3-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁸⁷ <http://www.hurriyet.com.tr/sirnakta-polise-saldiri-bir-polis-ve-iki-cocuk-yarali-29666605>

⁸⁸ <http://www.imctv.com.tr/surda-bir-cocuk-vuruldu/>

⁸⁹ <http://tihv.org.tr/28-31-temmuz-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁹⁰ <http://www.gazetevatan.com/yuksekoa-da-2-cocuk-yarali-882265-yasam/>

⁹¹ <http://tihv.org.tr/1-4-agustos-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁹² <http://www.yenisafak.com/gundem/pkknin-dosedigi-mayina-basan-2-cocuk-yaralandi-2339075>

⁹³ <http://tihv.org.tr/8-12-agustos-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>;

<http://www.evrensel.net/haber/257904/polisin-gaz-fisegi-balkonda-uyuyan-cocugu-vurdu>

⁹⁴ <http://tihv.org.tr/12-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁹⁵ <http://tihv.org.tr/22-24-agustos-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>;

<http://www.evrensel.net/haber/258923/ozel-harekatcilarin-yaraladigi-3-yasindaki-cocuk-hayati-tehlikeyi-atlatti>

⁹⁶ <http://www.evrensel.net/haber/265440/nusaybinde-sokaga-cikma-yasaginin-5-gunu-2-olu-12-yarali>

⁹⁷ <http://tihv.org.tr/28-agustos-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

⁹⁸ <http://www.evrensel.net/haber/265440/nusaybinde-sokaga-cikma-yasaginin-5-gunu-2-olu-12-yarali>

⁹⁹ <http://tihv.org.tr/29-31-agustos-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>;

<http://www.evrensel.net/haber/259485/silopide-keskin-nisancilar-bu-kez-anne-ve-kizini-hedef-aldi>

¹⁰⁰ <http://tihv.org.tr/21-23-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹⁰¹ <http://tihv.org.tr/2-3-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹⁰² <http://tihv.org.tr/24-kasim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

04.09.2015 - T.B. (6) - Şırnak ¹⁰³	06.12.2015 - D.Ç. (15) ve C.T. (13) - Mardin ¹⁰⁴
05.09.2015 - B.İ. (16) - Şırnak ¹⁰⁵	09.12.2015 - M.A. (12) - Mardin ¹⁰⁶
06.09.2015 - E.G. (7) - Diyarbakır ¹⁰⁷	14.12.2015 - M.A. (16) - Mardin ¹⁰⁸
06.09.2015 - D.Ö. (15) - Mardin ¹⁰⁹	16.12.2015 - İ.B. (12) - Mardin ¹¹⁰
07.09.2015 - M.B. (9) ve B. İ. (12) - Şırnak, Cizre ¹¹¹	18.12.2015 - A. (11) - Cizre ¹¹²
10.09.2015 - B.T. (bebek) - Şırnak	19.12.2015 - C.Ç. (15) - Mardin ¹¹³
10.09.2015 - D.B. (9) - Cizre ¹¹⁴	19.12.2015 - İ.B. (18) - Cizre ¹¹⁵
11.09.2015 - Y.Ş. - Şırnak ¹¹⁶	20.12.2015 - Y.S. (1) - Cizre ¹¹⁷
13.09.2015 - İsmi ve yaşı bilinmeyen bir çocuk - Mardin ¹¹⁸	20.12.2015 - H.T. (17) - Cizre ¹¹⁹
13.09.2015 - R.Ş. (13) - Mardin ¹²⁰	20.12.2015 - K.B. (8) - Diyarbakır ¹²¹
13.09.2015 - M.K. (17) - Diyarbakır ¹²²	21.12.2015 - M. (13) - Diyarbakır ¹²³
15.09.2015 - A. D. (13) ve O. D. (17) - Diyarbakır ¹²⁴	21.12.2015 - B.S. (16) - Adana ¹²⁵
16.09.2015 - S.B. (14) - Mardin ¹²⁶	22.12.2015 - S.K. (10) ¹²⁷
01.10.2015 - S.E. (14) - Van ¹²⁸	22.12.2015 - F.N. (16) - Diyarbakır ¹²⁹
08.10.2015 - M.Y. (5), Ü.Y. (10) ve M.Y. (6) - Silvan ¹³⁰	22.12.2015 - M.V.K. (17) - Diyarbakır ¹³¹
09.10.2015 - Ö.C. (16) ve 2 çocuk - Van ¹³²	22.12.2015 - S.T. (12) Nusaybin - Mardin ¹³³
20.10.2015 - S.M. (14) ve H.M. (15) - Bingöl, Ekinyolu ¹³⁴	25.12.2015 - F.Y. (15) Silvan - Diyarbakır ¹³⁵
23.10.2015 - M.D. - Silopi ¹³⁶	26.12.2015 - Ş.S. (18) - Adana ¹³⁷
24.10.2015 - Bir çocuk - Şırnak ¹³⁸	28.12.2015 - E.D. (13) - Cizre ¹³⁹

¹⁰³ <http://tihv.org.tr/5-9-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹⁰⁴ <http://tihv.org.tr/5-7-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹⁰⁵ <http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf>;

<http://www.bestanuce1.com/209263/insan-haklari-orgutlerinden-cizre-raporu-siviller-katledildi&dil=tr>

¹⁰⁶ <http://tihv.org.tr/8-9-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹⁰⁷ <http://tihv.org.tr/5-9-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹⁰⁸ <http://tihv.org.tr/15-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹⁰⁹ <http://tihv.org.tr/5-9-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹¹⁰ <http://tihv.org.tr/17-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹¹¹ <http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf>; <http://siyasihaber1.org/cizrede-polis-cocuklara-ates-acti-uc-cocuk-yarali>

¹¹² <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹¹³ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹¹⁴ (<http://tihv.org.tr/9-11-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>;

<http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf>)

¹¹⁵ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹¹⁶ <http://www.ihddiyarbakir.org/UserFiles/588463C%C4%B0ZRE%20RAPORU.pdf>

¹¹⁷ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹¹⁸ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/167610-mardin-de-el-yapimi-patlayici-infilak-etti-bir-cocuk-oldu-bir-cocuk-yarali>

¹¹⁹ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²⁰ <http://bianet.org/bianet/insan-haklari/167610-mardin-de-el-yapimi-patlayici-infilak-etti-bir-cocuk-oldu-bir-cocuk-yarali>

¹²¹ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²² <http://tihv.org.tr/12-14-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²³ <http://tihv.org.tr/19-21-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²⁴ <http://tihv.org.tr/15-18-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²⁵ <http://tihv.org.tr/22-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²⁶ <http://tihv.org.tr/15-18-eylul-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²⁷ <http://tihv.org.tr/23-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²⁸ <http://tihv.org.tr/1-2-ekim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹²⁹ <http://tihv.org.tr/23-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹³⁰ <http://www.haber7.com/guncel/haber/1591317-silvanda-bomba-patladi1-cocuk-oldu>

¹³¹ <http://tihv.org.tr/23-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹³² <http://tihv.org.tr/10-13-ekim-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹³³ <http://tihv.org.tr/23-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹³⁴ http://www.akithaber.com/bingol-de-patlama-2-cocuk-yarali_h4341870.html

¹³⁵ <http://tihv.org.tr/25-29-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹³⁶ <http://www.imctv.com.tr/silopide-bir-cocuk-vuruldu/>

¹³⁷ <http://tihv.org.tr/25-29-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

¹³⁸ <http://www.ntv.com.tr/turkiye/sirnakta-hendekteki-patlayiciyi-infilak-etti-1-cocuk-yarali,j4vZsnZ-3061ma1UmsmdbQ>

¹³⁹ <http://tihv.org.tr/25-29-aralik-2015-tihv-dokumantasyon-merkezi-gunluk-insan-haklari-raporu/>

EK.1 “Savaş İstemiyoruz! Çocukların Ölmesini İstemiyoruz!” Girişiminin hazırladığı, kamuoyu ile paylaştığı ve ilgili kurumlara ilettiği çağrı metni.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’den Kaynaklanan Yükümlülükleri Hatırlatmak İstiyoruz!

Türkiye’de silahlı çatışmalar sivillerin de yaşadığı il ve ilçelerde sürdürülmekte ve birçok çocuk ölmekte ve yaralanmaktadır. Bu koşullar Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi’nden (md.38) ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusunda Seçmeli Protokol’den kaynaklanan yükümlülüklerini hatırlamamızı gerektirmektedir:

1. Silahlı çatışma halinde uluslararası hukukun insanî kurallarına uymak ve uyulmasını sağlamak
2. Onsekiz¹⁴⁰ yaşından küçüklerin çatışmalara doğrudan katılmaması için uygun olan bütün önlemleri almak,
3. Silahlı çatışmadan etkilenen çocuklara koruma ve bakım sağlamak amacıyla mümkün olan her türlü önlemi almak.

Türkiye toplumunun Devletin; operasyon yürütülen yerlerde sivillerin ve çocukların yaşama ve korunma hakları başta olmak üzere haklarını ve güvenliklerini teminat altına almak üzere almış olduğu tedbirler ile çatışma ortamında zarar gören, çatışmalar sırasında ebeveynlerini yitiren bütün çocukların beden ve ruh sağlığını korumak ve bundan sonraki yaşamlarında bu sürecin olumsuz etkilerini en aza indirmek için alınan tedbirleri bilmeye ihtiyacı vardır.

Öte yandan çocukların ölmeleri ve yaralanmalarının engellenmesi için bu tedbirlerin derhal hayata geçirilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda da gerek çatışma ortamında zarar gören gerekse bu çatışmalarda ebeveynlerini yitiren zarar gören çocukların barış içinde yaşamaları için özel tedbirlerin alınmasına da öncelik verilmelidir.

Devleti; sivillerin ve çocukların zarar görmesini engellemek için alınan tedbirleri topluma açıklamaya, çocukların ölmelerinin ve yaralanmalarının engellenmesi için silahlı çatışmaları durdurmaya ve barışçıl çözüm yollarını kullanmaya davet ediyoruz. Çocukların çatışan tarafların saldırıları sonucu veya çatışmanın neden olduğu hastaneye erişimin engellenmesi gibi sebeplerle ölmeleri, yaralanmaları çocuğun yaşam hakkına yönelik çok ağır bir saldırıdır. Bu ağır zararın yanında bu ortam çocukların eğitim, korunma, sağlık hakları başta olmak üzere birçok hakkına zarar vermektedir. Bu ağır tablo savaşın tali bir sonucu olarak kabul edilip, görmezden gelinemez. Çünkü Devletler silahlı çatışma ortamlarında sivilleri ve özellikle çocukları korumak ve her tür işleminde çocuğun yararına öncelik vermekle yükümlüdür. Çocuklar için yükümlülüklerimiz, silahların susturulmasını gerektirmektedir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi ve UNICEF başta olmak üzere uluslararası topluma da çağrı da bulunmak istiyoruz. Daha önce Balkanlarda, şimdi bütün Ortadoğu’da ve Türkiye’de yaşanan silahlı çatışmaların mağduru olan çocukların Dünya’ya gösterdiği bir gerçek var: Sadece savaşlarda değil her tür silahlı çatışma ortamında BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin 38. maddesi başta olmak üzere tamamı askıya alınmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi ve UNICEF başta olmak üzere insan ve çocuk hakları alanında çalışan uluslararası kurumları; çocuk ölümlerinin engellenmesi için acilen operasyonların yapıldığı yerlerde gözlemci heyeti buldurmaya, Devletin Sözleşmenin 38. maddesi gereğince alması gereken tedbirleri açıklamaya teşvik etmeye ve bu ortamda alınması gereken tedbirlere Devletlerin dikkatini çekmek üzere bir Konferans düzenlemeye davet ediyoruz.

¹⁴⁰ Sözleşmenin 38. maddesi 15 yaş olarak düzenlemiş olmakla birlikte Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusunda Seçmeli Protokol yaş sınırını 18 olarak belirlemiştir.